

Asia: VN/27419/2020

Luonnon virkistyskäytön strategia

Yleinen lausunto

Voitte tässä lausua yleisesti luonnon virkistyskäytön strategiasta

Jyväskylän kaupunki toteaa yleisenä lausuntonaan, että on hyvä, että luonnon virkistyskäytön strategia laaditaan. Strategialta toivotaan myös konkreettista vaikuttavuutta siten, että se edistää käytännössä luonnon virkistyskäytön edistämistä kunnissa.

Luontoliikunnalla on merkittävä asukkaiden hyvinvointiin ja terveyteen sekä asuinympäristön viihtyisyyteen vaikuttava ulottuvuus. Se on todettu myös Jyväskylässä tehdyissä lukuisissa selvityksissä ja kyselyissä. Jyväskylä liikuntapääkaupunkina haluaa erityisesti olla kärjessä myös luontoliikunnan olosuhteiden edistämisessä, ja kaupunginhallitus hyväksyikin kaupungin ensimmäisen luontoliikuntaohjelman viime vuonna.

Luontoliikunta on organisaationäkökulmasta usean eri tahon intresseissä. Mm. Jyväskylässä luontoliikunnan olosuhteita ylläpidetään ja kehitetään mm. kaupunkisuunnittelussa, viherpalveluissa, ympäristönsuojelussa ja liikuntapalveluissa. Onkin hyvä, että valtakunnallisessa strategiatyössä on myös tunnistettu ja tuotu esille poikkihallinnollisen yhteistyön merkitys sekä tunnistettu, että kokonaisvastuu aihepiiristä on usein epäselvä ja sitä kautta kehittämistoimienkin eteenpäin vienti on usein haastavaa (niin valtakunnallisella kuin paikallisella tasolla).

Johdanto

Voitte tässä lausua luvusta 1: Johdanto (1.1 Hallinnollinen tausta ja työn käynnistäminen, 1.2 Strategian tavoitteet)

-

Luonnon virkistyskäytön nykytila

Voitte tässä lausua luvusta 2: Luonnon virkistyskäytön nykytila (2.1 Käsitteet, 2.1 Seurantatietoa luonnon virkistyskäytöstä, 2.3 Luonnon virkistyskäytön mahdollisuudet Suomessa, 2.4 Luonnon virkistyskäytön resursointi, 2.5 Toimijoiden roolit, 2.6 Lainsäädäntö, 2.7. Luonnon virkistyskäyttöä koskevat muut strategiat ja toimet)

-

Hyödyt

Voitte tässä lausua luvusta 3: Hyödyt (3.1 Terveys ja hyvinvointi, 3.2 Talous ja työelämä, 3.3. Kansalaisuus, kulttuuri ja yhteisöllisyys, 3.4 Ympäristön tila ja virkistyskäytön kestävyys)

-

Tulevaisuuden näkymät

Voitte tässä lausua luvusta 4: Tulevaisuuden näkymät

-

Tavoitteet ja toimintalinjaukset vuoteen 2030 mennessä

Voitte tässä lausua luvusta 5: Tavoitteet ja toimintalinjaukset vuoteen 2030 mennessä (5.1 Missio, 5.2 Visio, 5.3. Strategiset tavoitteet, 5.4 Toimintalinjaukset)

Toimintalinjaukset ovat kaikki hyvin kannatettavia. Ne ovat kuitenkin varsin ylätasolla liikkuvia, joten on vaara, että strategian käytännön toimet eivät ruohonjuuritasolla tule juuri näkymään. Eri tahojen vastuut eivät kovin selvästi strategiasta käy ilmi, esim. digitaalisuus-kohdassa on vastuutahoja monia, niin onko vaarana, ettei kehittämiselle kuitenkaan löydy selkeää vastuutahoa eikä oikein keneltäkään resursseja. Ohjelman toimeenpano ja seuranta vaatii ehdottomasti aktiivista otetta ja hyvin tiivistä yhteistyötä. Ohjelmaan kirjattu koordinaatioelin olisi myös hyvä avata tarkemmin.

Maankäyttö- ja rakennuslaki on uudistumassa. Nyt lausunnolla olevassa lakiluonnoksessa on viherrakenne-sisältö hyvin esillä. Se, miten asia käytännössä jalkautuu kaupunkisuunnittelijoiden työpöydille, riippuu pitkälti kaavoituksen toteutusta ohjaavista oppaista. Suomessa viherrakennetta koskeva kaavoitusohjeistus on puutteellista, tai ohjeet ovat hyvin vanhentuneita. On tärkeää, että Ympäristöhallinto panostaa tulevinä vuosina viherrakenteen suunnittelua ohjaaviin oppaisiin, hyviä esimerkkejä on löydettävissä mm. Ruotsin Boverketin julkaisemina.

Todella tärkeä toimenpidelinjaus on tietopohjan kehittäminen: esitys kansallisen ulkoilutietopalvelun luomisesta on tärkeä. Sen tulee pitää sisällään myös kaupunkien ja taajamien lähivirkistystä palvelevat kohteet, ja tässä tulisi huomioida kuntien tarpeet parantaa asukkaalleen tarjottavia tietoja virkistyskäytön palveluista. Ulkoilutietopalvelun tulee perustua myös "rullaaviin" rajatietopintoihin niin ettei tietoja vain kopioida paikasta toiseen (jolloin ne on vaarassa helposti vanhentua).

On hienoa, että strategiaan on kirjattu ajatus, että kuntia voitaisiin tukea avustuksin. Koronavuonna toteutettu avustushaun malli koskien lähivirkistysalueiden kunnostuksia toivottavasti vakiinnutetaan jatkuvaksi käytännöksi.

Ohjelmassa olisi mielestämme hyvä korostaa kaupunkiseutujen ja taajaan asuttujen alueiden merkitystä lähivirkistykseen olosuhteiden näkökannalta. Suurin osa suomalaisista asuu ko alueilla ja kaupungistuminen on myös tulevaisuuden trendi, niin näiden alueiden osalta tulisi pohtia erityisiä keinoja virkistyskäytön olosuhteiden (saavutettavuuden ja palveluvarustuksen) edistämiseksi.

Yli kuntarajojen tapahtuvan virkistyskäyttöä koskevan yhteistyön edistäminen on kiinni lähinnä siitä löytyykö joltain maakunnalliselta tai seudulliselta toimijalta, kuten vaikkapa maakunnan liitolta, tähän resursseja. Verkostot tai yhteistyö eivät edisty ellei joku tätä toimintaa aktiivisesti vie eteenpäin ja koordinoi.

Toimeenpano ja seuranta

Voitte tässä lausua luvusta 6: Toimeenpano ja seuranta (6.1 Jatkotyö ja strategian päivittäminen, 6.2 Seuranta, mittarit ja indikaattorit, 6.3 Viestintä)

-

Leisimo Eino-Veikko
Jyväskylän kaupungin sivistyspalvelut

Salminen Arja
Jyväskylän kaupunki - Sivistyspalvelut